

Lausunto Keski-Pohjanmaan energiamurroksen edistämisen suunnitelman luonnoksesta

Kh 11.12.2023 § 255
315/00.04.01/2023

Valmistelija

Hallintojohtaja Saara Mehtälä, puh. 040 150 5202

Keski-Pohjanmaan liitto on laatinut yhteistyössä kuntien ja sidosryhmien kanssa Keski-Pohjanmaan energiamurroksen edistämisen suunnitelman. Suunnitelman tavoitteena on toimeenpanna puhdasta energiasiirtymää, eli siirtymää fossiilisten polttoaineiden käytöstä uusiutuvien energialähteiden käyttöön. Keski-Pohjanmaan energiamurroksen edistämisen suunnitelma toteuttaa kansallista ilmasto- ja energiastrategin sekä Keski-Pohjanmaan maakuntaohjelman ja ilmastotiekartan tavoitteita. Keski-Pohjanmaan tavoitteena on kehittää energiajärjestelmää vastaamaan nykypäivän ja tulevaisuuden haasteisiin sekä nosuta edelläkävijäksi puhtaan energian tuottajana. Suunnitelma on tarkoitettu vielä maakuntahallituksen käsittelyyn 11.12.2023.

Keski-Pohjanmaan liitto on pyytänyt alueen kunnilta lausuntoa Keski-Pohjanmaan energiamurroksen edistämisen suunnitelma luonnoksesta 27.11.2023 mennessä. Toholammin kunta on pyytänyt lisäaikaa lausunnon antamiselle 11.12.2023 saakka. Lausunnon antamiselle on annettu lisäaikaa 15.12.2023 saakka. Kommentit tulee toimittaa sähköpostitse Keski-Pohjanmaan liiton kirjaamoon (kirjaamo@keski-pohjanmaa.fi) otsikolla energiamurroksen edistämisen suunnitelma.

Valmistelijan ehdotus:

Kunnanhallitus päättää lausua seuraavaa:

Energiamuutoksen kokonaiskuva energiamuotojen osalta on kuvattu riittävällä laajuudella, mutta energiamuutoksessa ei ole kyse pelkästään siirtyminen fossiilisesta ei fossiilisiin, vaan kyse on myös siirtyminen keskitetystä hajautettuun energiatuotantoon ja tämä luo maakunnan alueelle monia mahdollisuuksia (mm. energiakylät tai vastaavat paikallista ja alueellista huoltovarmuutta ylläpitävät konseptit), mutta myös haasteita energian siirron ja varastoinnin osalta. Energiatuotannon hajautus on huoltovarmuutta ja myös maakunnallista uutta elinvoimaa luova elementti, joka on hyvin käyty läpi mm. KASE MAURO -hankkeessa.

Hiilinegatiivisuuden osalta tulisi huomioida paremmin myös se, miten hiilen sidontaa voidaan kehittää 1) päästöjä aiheuttavissa yksiköissä (esim. hiilidioksidin yms. talteenotto), 2) hyödyntämällä maakunnan olemassa olevia hiilinieluja, 3) kehittämällä uusia pitkäkestoisia hiilinieluja ja -varastoja esim. biohiilen avulla.

Sähkön siirtolinjojen osalta Toholammin kunta toteaa, että kansallisten runkolinjojen lisäksi alueverkon kapasiteettia tulisi kehittää siten, että varmistetaan hajautetun ja myös pienempimuotoisen energiantuotannon mahdollisuudet maakunnan alueella kytkettävyyttä kehittämällä siten että katvealueita kytkettävyyden osalta ei olisi. Nykyinen tilanne esimerkiksi Toholampi-Kaustinen välillä on se, että alueverkon osalta tässä on puutteita. CEF, JTF tai muilla rahoitusinstrumenteilla tulisi käynnistää kehittämis- ja investointihankkeita tämän asian kehittämiseksi.

Vedystä luotavien jalosteiden (ammoniakki, metanoli, metaani) merkitys alueen suurhankkeille tulisi kartoittaa.

Vedyn varastoinnissa tuotava esiin näkökulma, että putkisto toimii samalla myös varastona, joten putken optimointi mahdollisimman lyhyeksi ei ole välttämättä oikea lähestymiskulma. Kaasutalouden (ei vain vety, vaan biometaani ja muut kaasut) kehittäminen edellyttää maakunnan sisäistä siirto- ja varastointiverkkoa, mutta myös ylimaakunnallista lähestymistapaa ja siirtolinjojen mahdollistaminen esim. sisäisemmästä maasta, kuten pohjoisen Keski-Suomen alueelta. Koska voidaan arvioida, että esim. 1,2 metrin halkaisijan vetyputki kykenee siirtämään energiamääränä saman kuin 15 kpl 400kV:n linjoja, olisi myös nopeasti luotava kaasutaloutta tukevan infrastruktuurin kehittämissuunnitelma, jolla voidaan siirtää niin biometaania, vetyä jne.

Alueen profiloituminen suurhankemyönteisenä on oltava edelleen vahva energiamuutosta tukeva tavoite.

Yhdyskuntaliikenteen hyödyntäminen biokaasun tuotannossa tulee varmistaa jatkossakin. Myös yhdyskuntaliikenteestä valmistettavien lannoitteiden hyödyntäminen tulee varmistaa kehittämällä erilaisia toimintamalleja ja hyödyntämällä uusia teknologioita tuotantomenetelmissä ja seurannassa.

Luvitusnyrkin toimintaideaa tulisi avata tarkemmin.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Hillukkala Jukka

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää lausua seuraavaa:

Energiamuutoksen kokonaiskuva energiamuotojen osalta on kuvattu riittävällä laajuudella, mutta energiamuutoksessa ei ole kyse pelkästään siirtyminen fossiilisesta ei fossiilisiin, vaan kyse on myös siirtyminen keskitetystä hajautettuun energiatuotantoon ja tämä luo maakunnan alueelle monia mahdollisuuksia (mm. energiakylät tai vastaavat paikallista ja alueellista huoltovarmuutta ylläpitävät konseptit), mutta myös haasteita energian siirron ja varastoinnin osalta. Energiatuotannon hajautus on huoltovarmuutta ja myös maakunnallista uutta elinvoimaa luova elementti, joka on hyvin käyty läpi mm. KASE MAURO -hankkeessa.

Hiilinegatiivisuuden osalta tulisi huomioida paremmin myös se, miten hiilen sidontaa voidaan kehittää 1) päästöjä aiheuttavissa yksiköissä (esim. hiilidioksidin yms. talteenotto), 2) hyödyntämällä maakunnan olemassa olevia hiilinieluja, 3) kehittämällä uusia pitkäkestoisia hiilinieluja ja -varastoja esim. biohiilen avulla.

Sähkön siirtolinjojen osalta Toholammin kunta toteaa, että kansallisten runkolinjojen lisäksi alueverkon kapasiteettia tulisi kehittää siten, että varmistetaan hajautetun ja myös pienempimuotoisen energiantuotannon mahdollisuudet maakunnan alueella kytkettävyyttä kehittämällä siten että katvealueita kytkettävyyden osalta ei olisi. Nykyinen tilanne esimerkiksi Toholampi-Kaustinen välillä on se, että alueverkon osalta tässä on puutteita. CEF, JTF tai muilla rahoitusinstrumenteilla tulisi käynnistää kehittämis- ja investointihankkeita tämän asian kehittämiseksi.

Vedystä luotavien jalosteiden (ammoniakki, metanoli, metaani) merkitys alueen suurhankkeille tulisi kartoittaa.

Vedyn varastoinnissa tuotava esiin näkökulma, että putkisto toimii samalla myös varastona, joten putken optimointi mahdollisimman lyhyeksi ei ole välttämättä oikea lähestymiskulma. Kaasutalouden (ei vain vety, vaan

biometaani ja muut kaasut) kehittäminen edellyttää maakunnan sisäistä siirto- ja varastointiverkkoa, mutta myös ylimaakunnallista lähestymistapaa ja siirtolinjojen mahdollistaminen esim. sisäisemmästä maasta, kuten pohjoisen Keski-Suomen alueelta. Koska voidaan arvioida, että esim. 1,2 metrin halkaisijan vetyputki kykenee siirtämään energiamääränä saman kuin 15 kpl 400kV:n linjoja, olisi myös nopeasti luotava kaasutaloutta tukevan infrastruktuurin kehittämissuunnitelma, jolla voidaan siirtää niin biometaania, vetyä jne.

Alueen profiloituminen suurhankemyönteisenä on oltava edelleen vahva energiamuutosta tukeva tavoite.

Yhdyskuntalietteen hyödyntäminen biokaasun tuotannossa tulee varmistaa jatkossakin. Myös yhdyskuntalietteestä valmistettavien lannoitteiden hyödyntäminen tulee varmistaa kehittämällä erilaisia toimintamalleja ja hyödyntämällä uusia teknologioita tuotantomenetelmissä ja seurannassa.

Luvitusnyrkin toimintaidea tulisi avata tarkemmin.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.